

КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ - ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ТА МІНІСТР ФІНАНСІВ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Терпецька Юлія Сергіївна, ст. гр.22-О

Науковий керівник: викладач економічних дисциплін

Матвійчук Л.А.

ВСП «РК НУБіП України»



“Творити для себе економічні установи може тільки нарід самосвідомий, а дійти до свободи національної – може тільки нарід економічно незалежний, значить заможний”

Кость Левицький

На зламі XIX та XX ст. з'явилася нова плеяда відомих постатей, державних діячів, українських політиків, які своєю працею, діяльністю сприяли національно-творчим процесам. На західноукраїнських землях таким визначним політичним діячем був Кость Левицький. Створення Західноукраїнської Народної Республіки відбулося, в значній мірі, під його провідом.

Голова Української націонал-демократичної партії; голова українських фракцій Віденського парламенту і Галицького крайового Сейму; керівник Головної та Загальної Української Ради; прем'єр-міністр Західно-Української Народної Республіки; президент Союзу українських адвокатів; президент Крайового Союзу Кредитового та Крайового союзу Ревізійного; почесний член товариства «Просвіта» та Наукового товариства імені Т. Шевченка, – далеко не всі регалії Костя Левицького [1].

Народився 17 листопада 1859 року в містечку Тисмениця, що на Івано-Франківщині. Формування громадсько-політичних поглядів К. Левицького відбувалося під впливом національно свідомого родинного середовища, українських педагогів, народовських громад і студентських гуртків українофільського напрямку. Його життєвий шлях – від родини греко-католицького священика через здобуття світської освіти до активної політичної

діяльності – був типовим для нового покоління української світської інтелігенції в Галичині, що на зламі ХІХ–ХХ ст. обійняла політичне керівництво українським національним рухом.

Початкову освіту здобув у Тисменицькій середній школі; вчився у Станіславській (тепер Івано-Франківській) гімназії, на юридичному факультеті Львівського університету. Склав докторат у Віденському університеті. У 1890 р. – успішно склав іспит на адвоката. В студентські роки був членом студентських товариств львівського університету «Академічний кружок» та «Дружний Лихвар»; співзасновник і заступник голови товариства «Академічне братство»; співзасновник і голова товариства «Кружок правників» (1881).

К. Левицький став одним із зачинателів та активних діячів кооперативного руху. Він був співзасновником і головою низки економічних товариств і організацій, таких як: споживча кооперація у Львові «Народна Торгівля»; товариства українських ремісників «Зоря» (1884 р.); страхового товариства «Дністер» (1892 р.); банку «Дністер» (1894 р.); генеральний директор Крайового Союзу Кредитового, згодом Центробанку (1898 – 1939 р. р.); Крайового Союзу Ревізійного (1904 – 1939 р. р.); голова контрольної ради парцеляційного (земельного) товариства «Земля» (1907 р.); ініціатор створення «Земельного банку гіпотетичного» (1910 р.) [1].

У співавторстві з Д. Савчаком він підготував «Порадник писарський» для громадських писарів з метою методичного забезпечення їх діловодства та бухгалтерії [4]. Порадник містив докладний опис правильності обліку грошових коштів у касі, ведення касової книги, складання бюджету доходів і видатків громади, формування звітності та проведення інвентаризації всього нерухомого і рухомого майна громади. Проте найзначнішим внеском К.Левицького в царині бухгалтерії та контролю була організація Крайового Союзу Ревізійного у Львові у 1904 р., першим головою якого він став. Крайовий Союз Ревізійний, а від 1906 р. перейменований у Ревізійний Союз Українських Кооперативів (РСУК) було організовано на основі австрійського законодавства, згідно з яким

усі кооперативи були зобов'язані провадити зовнішню ревізію своєї діяльності, достовірності обліку і звітності один раз на два роки.

Основною метою діяльності РСУК стало проведення ревізій українських кооперативів, а також інструкторсько-методологічна допомога в організації діловодства та бухгалтерського обліку своїм членам. Якщо з першим роком існування членами Союзу були 70 кооперативів, то у 1911 р. їх кількість становила 511, а за 1930 р. РСУК вже налічував 3146 кооперативів. Членство в Союзі було добровільним та взаємовигідним: при вступі до РСУК треба було зробити вступний внесок у розмірі 2 корони австрійської валюти і щорічну незначну квоту залежно від обсягів діяльності кооперативу. РСУК безоплатно проводив ревізію, а також забезпечував своїх членів інструкціями і формулярами для ведення обліку. В середовищі ревізорів Союзу сформувалися висококласні фахівці, які брали участь у підготовці підручників з бухгалтерського обліку [2].

Як фаховий юрист К. Левицький багато зробив для створення й оновлення статутів українських товариств, що сприяло підпорядкуванню їх діяльності єдиній програмі, яка відповідала програмним цілям Української націонал-демократичної партії. Керував секцією правників у рамках Наукового товариства ім. Т. Шевченка, був редактором юридичних часописів, видав «Німецько-український правничий словник».

К. Левицький поєднував політичну активність з працею в національно-культурних і наукових інституціях, створенням українських економічних і фінансових об'єднань, участю у кооперативному русі, видавничою та публіцистичною роботою, пропагуванням політичних прав і свобод серед широких верств населення. Така багатогранність відповідала тогочасним завданням українського національного руху, керівництво якого усвідомлювало, що політична сила народу залежить від усього комплексу національних надбань; лежала в руслі реалізації концепції «органічної праці».

Кость Левицький був борцем за волю українського народу, одним з найактивніших представників галицького політичного проводу, належав до

нової генерації української світської інтелігенції. Визначний політик відіграв значну роль у створенні ЗУНР та проявив себе як активний національно свідомий державний і громадський діяч, як науковець у галузі права. Його вважають символом та авторитетом для галицьких політиків, державних діячів. Він був одним із засновників, організаторів і керівників багатьох політичних, культурних і економічних установ. Високий авторитет К. Левицького, його піднесення на найвищі щаблі української політичної еліти Галичини забезпечувалися його здібностями, особистими якостями. Базою для такої діяльності була його активна участь в різних товариствах та організаціях. Вже з перших років роботи, він став відомим та успішним серед юристів Львова, оскільки був людиною невичерпної енергії і працьовитості [3].

Список використаної літератури:

1. Власик І. Кость Левицький: від адвоката до прем'єра / І. Власик // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravotoday.in.ua/ua/press-centre/publications/pub-379/>
2. Голубка Степан Еволюція фінансових інститутів України: епоха відродження національної державності. / С. Голубка // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nauditor.com.ua/uk/component/na_archive/
3. Кульчицька М. О. Кость Левицький – політичний діяч західноукраїнської народної республіки. / М. О. Кульчицька // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view
4. Литвин М. Кость Левицький / М. Литвин, К. Науменко // Західноукраїнська Народна Республіка. 1918-1923. Уряди. Постаті. Львів, 2009. – 350 с.